

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק

אבדק"ק צאנז-קלויזענבורג זצוקללה"ה

גליון י"ד

[תש"ע]

שנה כ"ו

בשיעור חורש"י וארא פרשת תשל"ח (א)

וידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו אני ה' (ו, ב). וברש"י דבר אתו משפט על שהקשה לדבר ולומר (לעיל ה, כב) למה הרעתה לעם הזה. ובבעל הטורים דרש סמוכין, דלעיל מיניה כתיב יגרשם מארצו וסמוך ליה וידבר אלוקים עיי"ש לדרכו.

ושם נאמר וישב משה אל ה' ויאמר ה' למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתי, ומבואר במדרש (עין שמו"ר ה, כב) ששאל משה נשנתנו בני ישראל מכל העמים שרק אותם מענישים בסבלות מצרים. ולהבין בעני תשובת הקב"ה עתה תראה אשר אעשה לפרעה וגו', דעדיין אין בזה מענה לתמיהתו על כל עיקר השעבוד על מה זה הגיע אליהם.

ובאמת מצינו במדרש (שמו"ר א, ל) ויאמר אכן נודע הדבר וכו' היה משה מהרהר בלבו ואומר מה חטאו ישראל שנשתעבדו מכל האומות, כיון ששמע דבריו אמר לשון הרע יש ביניהן היאך יהיו ראויין לגאולה, לכך אמר אכן נודע הדבר עתה ידעתי באיזה דבר הם משתעבדים. וכן הוא ברש"י (שמות ב, יד) ומדרשו נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו, מה חטאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך, אבל רואה אני שהם ראויים לכך.

אך נראה שזה היה רק לפי שעה, כדרך שאמרו (ברכות יט). אם ראית תלמיד חכם שעבר עבירה בלילה אל תהרהר אחריו ביום, ומיד לאחר מזה שוב היה משה תמה ושואל מה חטאו ישראל, האיש אחד יחטא ועל כל העדה יקצוף. דברור שלא שייך לומר בזה דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, דהא אף אחר הרוב אין הולכין בפקוח נפש (וימא פד:), ואם נתערב איש זכאי בין הרבה רוצחים פוטרים את כולם (עין סנהדרין עט:; רמב"ם רוצח ד; ו; ערוך השולחן חו"מ תכה לד), אף כאן בשביל שנמצא דלטור אחד ביניהם אין בכך כדי להוכיח שכל עדת ישראל אשמים וראויים להשתעבד בהם.

מזה גם אחר שלקה בגופו, וידו מצורעת כשלג, על שחשד בבני ישראל ואמר והן לא יאמינו לי (שבת צז:). ואכן נוכח לראות שהלכו אחריו זקני ישראל, ושם נאמר (שמות ה, לא) ויאמנו העם וישמעו כי פקד ה' את בני ישראל וכי ראה את עניו ויקדו וישתחוו, זה עתה בא לו מארץ מדין איש זר בלתי מוכר (שכבר עברו שנים רבות מעת שפירש מהם בברחו מפני חרב פרעה) ועושה כמה אותות, ומיד שומעים לדבר ה' אשר בפיו. בכך הכיר ביותר במעלת העם הנבחר.

על כן חזר ואמר למה הרעתה לעם הזה, ישראל קדושים מאמינים בני מאמינים, שקודים ומשתחווים לה', ותמיד מתפללים וזועקים אל ה' בצר להם, כדבר שנאמר (שמות ב, כג-כד) ויזעקו ותעל שועתם אל האלוקים מן העבודה, וישמע אלוקים את נאקתם וגו', ואומר (שם ג, ז) ואת צעקתם שמעתי וגו'. מה רוצים מיהודים יקרים הללו, למה נשתעבדו אלו יותר מכל שבעים אומות. כי משה רבינו הסתכל ברוח קדשו אצל כל העמים, וראה שאין בעם ישראל גוי אחד בארץ, ומתוך כך בא במענה למה הרעתה לעם הזה.

עוד הוסיף לומר ולמה זה שלחתי. ונראה לפרש שזו שאלה נוספת, דהיינו למה אין הקב"ה גואלם בעצמו רק על ידי שליח. דממה שמצינו (ב"מ פו:) כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו עשה הקב"ה לבניו בעצמו, וכל מה שעשה אברהם על ידי שליח עשה הקב"ה לבניו על ידי שליח, אנו למדים דמעליותא איכא במה שהקב"ה עושה בעצמו. וכן אמרו (תענית י.) במעלת ארץ ישראל שמשקה אותה הקב"ה בעצמו, וכל העולם כולו על ידי שליח.

בן מצינו בעתיד כשנאמר לו (שמות לג, ב) ושלחתי לפניך מלאך וגו', אמר משם (שם טו) אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה, כי על ידי מלאך אל תעלנו מזה (רש"י שם). אף כאן טען ואמר ולמה זה שלחתי, אומה קדושה כזו ראויים שיהא אלקיהם בראשם, ולא על ידי שליח. גם שמואל הנביא (שמואל א' יב, יב) מוכיח את ישראל על שבקשו מלך, וה' אלקיכם מלככם.

כי בזמן שעם ישראל כמעלה עליונה אין צריכים מלך ומנהיג בשר ודם, אלא כמו שנאמר (ישעיה נד, יג) וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך, וביאר זקה"ק בישמח משה (הפסרת ראה) שלעתיד יהיו הכל במדרגה שיהיו למודי ה' בכל עשייתם ותנועותיהם ודבורם עיי"ש בדבכה"ק.

כידוע מצדיקים שזכו לכך אף בעולם הזה, שהורו להם בבת קול מן השמים את הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשון. כגון זקה"ק בעל ישמח משה זי"ע. וזקה"ק בעל עטרת צבי זי"ע לפעמים היה משתיק את הנוכחים בחדר: הם, רצוני לשמוע מה מכרזים כעת בשמים. ועל כל ישראל להיות ראויים לכך, דלהשתמש בבת קול זו המדרגה הכי קטנה, ואין זה בגדר נביא או רואה (עיי' יומא טו; מגילה לב.).

ובכך רוב שלום בניך, כי אז בביעור רוח הטומאה מן הארץ לא יהיו טענות ומענות בכפירת ממון, (כמו שכתבו (בצינא דנהורא עמ' ב) בביאור ענין יהא מונח עד שיבא אליהו, דלכאורה איזה נאמנות יהא לאליהו יותר מדין עד אחד, אלא הכוונה כי בביאת אליהו יהיה רק אמת ויבוטל השקר מהעולם, ויודה כל אחד כמה שהפקיד, ויתברר האמת ממילא, ולא יצטרך הוא לומר כלל), אך ורק במשא ומתן של הלכה, האחד טוען דהלכה כדברי הש"ך והשני סובר דהלכה כסמ"ע, אחד מביא לצדקתו את דברי התיבות והשני בא במענה על פי דברי הקצות, וכיון שישמעו בבת קול מן השמים פלוני אתה זכאי ממילא יהא שלום בחילך שלוח בארמונתך.¹

בזה הבנתי מה שכתב החתם סופר (דרשות לה' טבת עג טור ב) בפירוש הכתוב (בראשית מט, י) עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים, על יסוד דברי המדרש (ב"ר צט, ח), שאין בן דוד בא אלא להורות את הגוים, אבל ישראל לא יצטרכו לתורתו כי ישמעו מפי מלכם וכו', ומשום הכי כתיב ולו יקהת עמים דייקא וכו' עיי"ש. והוא פלאי. ולהג"ל מובן דבני ישראל יהיו תחת הנהגת השי"ת ללא צורך במלך ומנהיג, שכן כל אחד יודרך לראות בעולמות העליונים עד עולם האצילות, ולשמוע מסוף העולם ועד סופו, ומתוך שישמעו מה אומרים בשמים ידעו מעצמם כדת מה לעשות.

^(*) ובעיקר הדבר דמצוות בטילות לעתיד לבא האריכו טובא, שהלא תורתנו תורת אמת ונצחית וזאת התורה לא תהא מוחלפת... ולולי דבריהם נ"ל, שאין הכוונה שהמצוות יתבטלו לגמרי ואיש כל הישר בעיניו יעשה, אלא שאז תימלא הארץ דיעה בהתגלות אלוהית ויפסקו על פי כרוזים מן השמים שעל פיהם ישתנה ההלכה ממה שנפסק היום... ושמחתי מאוד שמצאתי ביפה תואר פרשת שמיני פרשה יג סימן ג שכתב מעין דברינו עיי"ש באריכות. וידוע מה שכתבו בענין תורה לא בשמים היא אם סמכין על הכרעת הבת קול, וכבר הארכתי בזה שהטעם מפני הרמאין שכל אחד יבא ויאמר כך נתגלה לי מן השמים, [ועיין שפע חיים לימה"נ ח"א עמ' נח], ואם כן לעתיד לבא שפיר יורו על פי בת קול ודו"ק (שו"ת דברי יציב חלק אורח חיים סימן קא).

וביקש משה רבינו ע"ה שמיד ביציאת מצרים יתעלו למדרגה הזאת. ובכן יבואר בדברי טענתו שעלתה לו בשתים: א) למה הרעתה לעם הזה, הלא ישראל קדושים הם ואין ראויים לעונש. ב) למה זה שלחתני, הלא בקדושתם ראויים הם להיות מלכם בראשם ולא על ידי שליח בשר ודם.

*

ממוצא דבר אתה למד שמישה רבינו ברוב קדושתו, שהיה כולו טוב, לא ראה בנגותם של ישראל אלא בשבח מעלתם. אף פעם לא ראה חסרון באיש יהודי. כדברי רבינו הקדוש הרבי ר' אלימלך ז"ע בתפלתו, שנראה מעלת חברינו ולא חסרונם.

הרבה צדיקים היו בבחינה זו, אף ששרתה עליהם רוח הקודש לא הכירו לדעת ברעת אדם מישראל. כדבר שנאמר בבורא כל העולמים (במדבר כג, כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, על אף שהוא ית"ש יודע תעלומות, מכל מקום כביכול אינו רואה בהם עמל וחטא. וכן פירשו (ראה תפארת שלמה [מועדים] אבות א, ו) בדבר הכתוב (תהלים לד, טז) עיני ה' אל צדיקים, דהיינו שיש לצדיקים בחינת העינים של ה', שאף הם לא רואים שום חטא בישראל.

פלאי פלאות ראו בענין הזה אצל צדיקים, ובוה יש תשובה למאות ואלפי ענינים תמוהים שהיו באהלי צדיקים. היו צדיקים שראו ממש מסוף העולם ועד סופו, ואף על פי כן כשנכנס אצלם רשע גמור לא ראו עליו שום פגם וחטא. כי הם התחננו ופעלו אצל השי"ת שלא יראו ברעת ישראל.

הם ראו על כל אחד רק את החלק הטוב שבו. כמו שמובא בחובת הלכבות (שער הכניעה ו) סיפור על אחד מן החסידים, שעבר על נבלת כלב מסרחת מאד, ואמרו לו תלמידיו כמה מסרחת נבלה זאת, אמר להם כמה לבנים שיניה, ונתחרטו על מה שספרו בנגותה, עכ"ל. בעוד שהם ראו בה את חלק הרע של הסרחון, מצא החכם וראה החלק הטוב שבה, ששיניה יפות. כך היה לצדיקים מדרגה שראו רק את החלק הטוב. שכן בכל אחד צריך שיהא בו איזה ניצוץ קדוש כדי חיותו, דאם כולו רע ללא שום ניצוץ של טוב אינו יכול להתקיים (ועיין אור החיים הקדוש במדבר יד, ט), ועל זה שנינו (אבות ד, ג) שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום. והצדיקים בקדושתם ראו רק את הנקודה הטובה הזאת.

כה מסופר על הגה"ק בעל קדושת לוי זי"ע (אם כי לא שמעתי זאת ממקור נאמן אבל כך מספרים העולם), שראה פעם רשע אחד מחלל שבת. ושאל אותו שמא שכחת ששבת היום לה', והלה ברשעתו השיב יודע אני. אולי אינך יודע שדבר זה אסור לעשות בשבת, המשיך הרה"ק בדבריו, והלה השיב בסרבנותו: ידעתי גם ידעתי ובמרד ובמעל עשיתי זאת. הפטיר הרה"ק ואמר: פלא והפלא, יהודי שכל כך קלקל וחטא ובכל זאת יש בו מרת האמת שאינו רוצה לשקר.

זו מדרגה נשגבה שהיתה להרבה צדיקים. אם כי היו בזה בחינות ומדרגות שונות, דאין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד, יש נשמות ששורשם מקין ויש שהם מהבל. והדברים עתיקין.

גם משה רבינו שהוא הטוב של הבל (לקוטי תורה בלק), כנודע (תיקונים קיז, א; מגלה עמוקות ואתחנן אופן יא) מנוטריקון של שמו מ'שה ש'ת ה'בל, ראה אך טוב לישראל. ואפילו כשאמר (דברים ט, כד) ממרים הייתם עם ה', מיד הוסיף לומר מיום דעתי אתכם. והמבין (זווער עם לערנט תורה גומ') יבין ויראה בכל דברי משה רבינו שבכולם יש לימוד זכות על ישראל, להמשיך עליהם סליחה וכפרה, כמו שאמר (שמות לב, לב) ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא וגו', שתלה את הקולר בצוארו ולא הרשה להטיל אפילו קיסם בבני ישראל.

*

ונראה לבאר תשובת ה' אליו, (באין ברירה מוכרחני לומר זאת), כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו, וברש"י על כרחם של ישראל יגרשם וכו' וכן הוא אומר (שמות יב, לג) ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם. דהנה כל העובר ישתומם, דאחרי מאתים ועשר שנה של שנות שעבוד קשה הדעת נותנת שיעמדו כל הלילה לראות אם כבר האיר השחר והגיעה שעת גאולתם המיוחלת, ותיכף ומיד יברחו מתחת יד רשעים הללו, אבל למעשה רואים שלא נחפזו כלל לצאת עד שעמדו עליהם מצרים וגרשום. ואין המדובר מרשעים שלא רצו לצאת, דהללו מתו בשלשת ימי אפילה, והנשארים שיצאו (אחד מחמשה (רש"י שמות יג, יח), ויש אומרים אחד מחמשים, ויש אומרים אחד מחמש מאות וכו' אחד מחמשת אלפים (תנחומא בשלה א)) אנשים כשרים היו.

לפי ההבנה הפשוטה בזה נראה שנתנו דעתם על צרכיהם הגשמיים, ללוש את הבצק, להכין צידה לדרך, ואדרכי סבבו שוב אצל השכנים לשאול מהם עוד כמה חפצים ושמלות, כמאמרם ז"ל (סוטה ג). שכל ישראל כולן נתעסקו בביוז ומשה רבינו נתעסק במצוות וכו'. ולפי שנתנו דעתם בממון היו מוכנים לדהות את מועד צאתם מארץ מצרים, ברצון היו נשארים שם עוד יום או יומיים כדי לאסוף הון מכיות מצרים. כדרך שנאמר בלוט (בראשית יב, טז) ויתמהמה כדי להציל את ממונו (רש"י), הן באו המלאכים להזהירו שמהפכים את העיר ורק מחכים עליו שיצא ויצייל את עצמו, והוא עוד מתמהמה לחפש כמה מחפציו שעוד נשארו, עד אשר ויחזיקו האנשים בידו וגו' בחמלת ה' עליו ויציאוהו. אף כאן היו ישראל מתעכבים, עד כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה.

ברם קשה מאוד להבין זאת על ישראל קדושים. אמנם מצינו (רש"י שמות יב, לט) שהגיד הכתוב שבחן של ישראל שלא אמרו היאך נצא למדבר בלא צדה אלא האמינו והלכו וכו', ואמנה גדולה היתה בעם (ויצו לשבת הגדול), אבל מצד שני נמצא בהם בחינה של חסרון אמנה, כהדא (סוטה מה): כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמנה, שכן מרצונם היו מתעכבים להכין לעצמם צידה וממון, ולא השליכו יתבם על א-ל מוציאים ממצרים שהבטיחם להביאם אל ארץ זבת חלב ודבש, ובודאי שישפך להם די מחסורם בלכתם בדרך, אם בהורדת מן או שליו או דבר אחר. וכאם לאו אז יחיו על מוצא פי ה' בלי אכילה ושתייה, כמו אליהו שהלך בכח האכילה ההוא ארבעים יום וארבעים לילה (מלכים א' יב, ח), ובמשה רבינו נאמר (שמות לד, כח) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לא אכל ומים לא שתה.

זקה"ק מגארליץ ז"ע (שהיה איש האמת ומבקר, ולא היה שייך לרמות אותו) שבת פעם בצל קדשו של הרה"ק המגיד מטריסק ז"ע, בעל מחבר ספר מגן אברהם, שהיה קדוש עליון וזקן מופלג, וכשחזר לביתו אמר: עכשיו ראיתי שבן אדם יכול לחיות ללא אכילה. כך שמעתי מכ"ק אאמו"ר ז"ע מה ששמע מפה קדשו בפרטיות סדר האכילה של הרה"ק מטריסק, שהיה יושב בתענית משבת לשבת, ובליל שבת קודש כשביצע על הפת חתך לעצמו פרוסת המוציא הגדולה, וקמץ בראשי אצבעותיו איזה פירור דק שהכניס בפה קדשו, וכשבדקו אחר עריכת השולחן לא היה ניכר מקום החסרון, כי הפרוסה נראתה בשלמותה כבתחלה. אחר כך הביאו לפניו קערה גדולה של דגים, והוציא את הלובן שבעין ובלעה. שוב הביאו לפניו לשתייה כוסית קמנה (של יין שרף) מלאה חלב. בזה נגמר כל סעודת השבת שלו, שלאחריה האריך בכרכת המזון כשעתיים, (כידוע שהיה שוהה זמן רב באמירת הרחמן, ואמרו עליו צדיקים שלא אמר הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא וכו' לטוב, עד שלא ראה את אליהו). כך היה גם בסעודת היום, ובסעודה שלישית. ובכח האכילה הזאת ישב בתענית עד לשבת הבא. ויש לציין שלא היה איש רזה וצנום, שכן הצדיקים קדושי עליון היו נוזנים מזוי השכינה ומקדושת התורה.

על כך העיד זקה"ק שראה שבן אדם מסוגל לחיות ללא אכילה. וכן לעתיד לבא יהיו הצדיקים יושבים ונהנים מזוי השכינה (ברכות ז), ויהי חלקנו עמם (נוסח הרחמן בכרכת המזון לפסח). אם כן אפוא מה להם לישראל כי התמהמהו בהכנת מזון, ולא יצאו אלא ביד חזקה.

וַיִּרְאֵהָ רָחֵל הַזֶּה הֵן הַדְּבָרִים הַשְּׁנוּיִים מִפִּי הָאֲרִיזׁל (בַּסִּדוּר, הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח, פִּיִּסְקָא מִצַּה זֶה; וְעַ״ע צִדוּר הַמּוֹר פֶּרֶשֶׁת בֵּא; אֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ שְׁמוֹת ג, ז) בְּסוּד הַדְּבָר שֶׁל (שְׁמוֹת יב, לט) וְלֹא יִכְלוּ לְהַתְמַהֵמָה, כִּי הָיוּ אֵז מִשׁוֹקְעִים בְּמִ״ט שְׁעָרֵי טוֹמָאָה, וּבְעוֹד רִגַע קָטָן הָיוּ נּוֹפְלִים בְּתוֹךְ שְׁעַר הַנִּי וְהָיוּ מִשְׁתַּקְעִים שֶׁם מִבְּלֵי אִפְשָׁרוֹת לְצִאתָ, עַל כֵּן דִּילֵג הַקַּב״ה עַל הַקֶּץ וּמִיָּהָר לְהוֹצִיאֵם בַּחֲפוּזָן. הִנֵּה כִּי כֵּן בְּהַתְגַּבְּרוֹת כּוֹחוֹת הַטוֹמָאָה עֲלֵיהֶם לֹא שָׁמוּ לֵב לְכָל הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה, וְאִף אַחַר מַכַּת בְּכוֹרוֹת עֲדִיין מִשְׁכַּתְּם לִבָּם לְהַרְבוֹת הוֹן, וְלֹא רִצּוּ לְצִאת מִתּוֹךְ שַׁחֲסוֹ עַל אִזְוָה כְּלָיִם קְטָנִים שְׁעוֹד יִכּוּלִים לְקַבֵּל בְּכִזּוֹת מִצָּרִים.

בְּזֶה הִיתָה תְּשׁוּבַת הַקַּב״ה לְמֹשֶׁה רַבִּינוּ, לֹא כִּמוֹ שֶׁאַתָּה סָבּוֹר דְּכוּלָּם בְּרוּרִים כּוֹלָם קְדוּשִׁים, דֶּהֲלֵא תִּרְאֶה אֲשֶׁר בִּיד חֻזְקָה יִגְרַשֶׁם מֵאַרְצוֹ.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה עֲתָה תִּרְאֶה, אֲמַנָּם עַד עֲתָה חֲסִתִּי עֲלֶיךָ וְלֹא רִצִּיתִי לְצַעֲרֶךָ, וְהַסְתַּרְתִּי אֶת רַעְתֶּם מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ, אֲבָל עֲתָה שְׁבֹאת בְּטַעֲנָה מַחֲוִיבֵנִי לְהִרְאוֹתְךָ אֶת מִצְבֶּכֶם הָאֲמִיתִי. כִּי מֹשֶׁה רַבִּינוּ עַ״ה לֹא יָדַע שֶׁהֵם מִשׁוֹקְעִים בְּשְׁעָרֵי טוֹמָאָה, דְּבַמְדַּרְגָּתוֹ הַגְּדוּלָּה הָאֲמִינִי לֵאלֹא פִּקְפּוֹק שְׁכָל אֶחָד מֵהֶם מוֹכֵן וּמוֹזְמֵן בְּכָל רִגַע לְהִיּוֹת נִשְׁחַט עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲבָל עֲתָה בֵּאִין בְּרִירָה פִּקַּח ה' אֶת עֵינָיו לְרִאוֹת בַּחֲסָרוֹנָם, כְּדִי לִתֵּן מַעֲנָה לְשִׂאלָתוֹ לְמָה הִרְעוּתָה לְעַם הַזֶּה לְמָה זֶה שִׁלַּחְתָּנִי, וְזֹאת מִתּוֹךְ שֶׁהוּא חוֹשֵׁב שְׁכָל הָעֵדָה כּוֹלָם קְדוּשִׁים וְרִאוּיִים שִׁיָּהָא בְּתוֹכָם ה' לֵאלֹא שְׁלִיחַ בִּשְׂרָר וְדָם, לָכֵן הִרְאָה לוֹ אִיךְ שֶׁמְרֻבֵּב הַשְׁתַּקְעוּתָם בְּטוֹמָאָה לֹא יִמְהָרוּ לְצִאת מִמִּצְרַיִם אִף בְּהִגֵּיעַ זְמַן גְּאוּלְתָּם, כִּי בִּיד חֻזְקָה יִשְׁלַחֵם וּבִיד חֻזְקָה יִגְרַשֶׁם מֵאַרְצוֹ, אִם כֵּן דִּיִּים שֶׁהֵם יוֹצֵאִים עַל יְדֵי שְׁלִיחַ.

עַל זֶה נֹאמַר בְּתַחֲלַת פֶּרֶשְׁתֵּינוּ וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה, כְּלוֹמַר שֶׁהָיוּ אֱלֹהֵי לֹו דְּבָרִים הַקְּשִׁים כְּנִידִין, מִבְּחִינַת מַדַּת הַדִּין. בְּמִקּוֹם שְׁעַד עֵבְשִׁיו הָיָה שְׂמֵחַ וְשִׁבְעַ עוֹנֵג בְּרִאוּיָת שְׁבַח מַעֲלָתָם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, הָרִי שְׁעֵתָה נִתְבַּשֵּׁר קְשׁוֹת שְׁאִין הֵם בְּמַעֲלָה גְדוּלָּה כָּל כַּךְ. זֶה שִׁכַּתְבַּ רַשׁׁי דְּבַר אֲתוֹ מִשְׁפָּט עַל שֶׁהִקְשָׁה לְדַבֵּר וְלוֹמַר לְמָה הִרְעוּתָה לְעַם הַזֶּה, רַצׁׁל דְּלָפִי שֶׁהִקְשָׁה לְדַבֵּר כֵּךְ הָיָה בְּהַכְרַח לְלַכַּת אֲתוֹ בְּמַדַּת הַדִּין לְצַעֲרוֹ וְלְהִרְאוֹתוֹ בְּרַעְתֶּם.

וַיִּתְכַּן שֶׁהָיָה זֶה לוֹ לְעוֹנֵשׁ, לְפִי שֶׁהִקְשָׁה לְדַבֵּר, לָכֵן נִעֲנַשׁ וְנִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ אֵז הַמְדַּרְגָּה שֶׁל לֹא הִבִּיט אֹן בִּיעֶקֶב.

תּוֹכֵן הָעֲנִינִים :

- מִזֶּה שֶׁאֲמַר מֹשֶׁה אֲכֵן נֹדַע הַדְּבָר שֶׁהֵם רִאוּיִים לְהִשְׁתַּעֲבֵד, הִיָּה רַק לְפִי שְׁעָה, וְאַחַר כֵּךְ שׁוֹב שֶׁאֵל לְמָה הִרְעוּתָה וְגו' דְּבִשְׁבִיל דְּלִטוֹר אַחַד שִׁישׁ בִּינֵיהֶם אֵין לְדוֹן אֶת הַכֹּלל כּוֹלוֹ.
- בִּיקֶשׁ שִׁיגַלֵּם הַקַּב״ה בְּעַצְמוֹ וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ.
- לְעִתִּיד לְבֹא יִלְמְדוּ הַכֹּל מִפִּי ה' עַל יְדֵי בֵּת קוֹל. אֵז כּוֹלָם יוֹדוּ עַל הָאֲמִתָּה (וְזֶה עֵינִין יִהְיָ מוֹנֵחַ עַד שִׁיבֹא אֱלִיהוֹ), וְהִטְעֵנוֹת יִהְיוּ רַק בְּדַבֵּר הַלְכָה, וְכִיּוֹן שִׁישְׁמַעוּ בֵּת קוֹל הַלְכָה כְּדַבְּרֵי מִי מִמִּילָא וְרַב שְׁלוֹם בְּנִיךְ.
- מְדַבְּרֵי הַחֲתָם סוֹפֵר שִׁמְשִׁיחַ יְבֹא רַק לְהוֹרוֹת אֶת הַגּוֹיִים.
- צְדִיקִים זְכוּ לְבַחֲיִנַת עֵינֵי ה' שֶׁלֹא הִבִּיט אֹן בִּיעֶקֶב, וְאִף שֶׁרָאוּ בְּרוּחַ הַקְּדוּשׁ לֹא הִכִּירוּ בְּרַעַת אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל. בְּכָל אֶחָד יֵשׁ נִיצוֹן טוֹב וְהֵם רָאוּ רַק נִקְוָה זֶה. סִיפּוֹר מִהַקְּדוּשַׁת לֹו.
- גַּם מֹשֶׁה רַבִּינוּ לֹא יָדַע שִׁיִּשְׂרָאֵל חוֹטָאִים. וְכִיּוֹן שֶׁשֶׁאֵל לְמָה הִרְעוּתָה גִּילָה הַקַּב״ה אֶת עֵינָיו לְרִאוֹת אֵיךְ שֶׁשְׁקוּעִים בְּמִ״ט שְׁעָרֵי טוֹמָאָה, עַד כְּדִי כֵּךְ שְׁבִיִּצִיָּאָת מִצְרַיִם לֹא יִרְצוּ לְצִאת עַד שִׁיגְרָשׁוּם מִצְרַיִם, לְפִי שִׁיתָנוּ עֵינֵיהֶם בְּמִמּוֹן בִּיּוֹת מִצְרַיִם, וְלִהְכִין צִידָה לְדֶרֶךְ בַּחֲסָרוֹן אֲמוֹנָה שֶׁה' יִסְפֵּק לָהֶם דִּי מַחֲסוּרָם, וְשִׁיכּוּלִים לְחִיּוֹת גַּם בְּלִי אֲכִילָה. מְדַבְּרֵי זְקָהׁיִק מְגֹאֲרִלִין עַל הַמְגִיד הַקְּדוּשׁ מְטִרִיִּסְק.

<p>לעי"נ האשה החשובה</p> <p>מרת ריזל בהר"ר מנחם ע"ה</p> <p>נלב"ע ר"ח שבת תשי"ן לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.</p> <p>הונצח ע"י בנה הרה"ח מוה"ר צבי רייכמאן הי"ו</p>
<p>לעי"נ האשה החשובה</p> <p>מרת גיטל בהר"ר צבי יעקב קאפיל ע"ה</p> <p>נלב"ע ב' שבת תשס"ו לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.</p> <p>הונצח ע"י משפחת קרעש הי"ו</p>
<p>גליון זה נדבת</p> <p>הרה"ח מוה"ר ישראל ארי' שטול הי"ו</p> <p>לרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח המו"מ בתור"ש כמר אליעזר יעקב ני"ו</p> <p>למז"ט ובשטומ"צ</p>
<p>גליון זה נדבת</p> <p>הרה"ח מוה"ר נפתלי הירצקא הכהן פרידמאן הי"ו</p> <p>לרגל שמחת אירוסיו בנו הבה"ח המו"מ בתור"ש כמר שלמה זלמן הכהן ני"ו</p> <p>למז"ט ובשטומ"צ</p>
<p>גליון זה נדבת</p> <p>הרה"ח הרב מנחם מאיר הלוי שווארץ הי"ו</p> <p>משמש בקודש אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א</p> <p>לרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח המו"מ בתור"ש כמר ישעי' חיים הלוי ני"ו</p> <p>למז"ט ובשטומ"צ</p>
<p>גליון זה נדבת</p> <p>הרה"ח מוה"ר יצחק משה גענוד הי"ו</p> <p>לרגל שמחת הכנס בנו ישראל מנחם ני"ו לעול התורה והמצוות</p> <p>למז"ט ובשטומ"צ</p>
<p>גליון זה נדבת</p> <p>הרה"ח החבר שמואל דוד הערשקאוויטש הי"ו</p> <p>לרגל שמחת הולדת הבת פיגא יוטא באשא שתחי</p> <p>למז"ט ובשטומ"צ</p>
<p>גליון זה נדבת</p> <p>הרה"ח מוה"ר שלמה זלמן [בהגר"י] אונסדארפער הי"ו</p> <p>לרגל שמחת הולדת הבן שמואל אלכסנדר ני"ו</p> <p>למז"ט ובשטומ"צ</p>

מכון להוצאת דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

שעי"י איגוד חסידי צאנז

(718-431-1055)